

ORMANLARLA İLGİLİ TANIMLAMALAR – 3: ORMAN ALANI (FOREST LAND, FORESTLAND, FORESTED LAND)

Serdar Yegül¹

*Bir önceki yazıda, orman (forest) teriminin tanımı üzerinde durulmuştu. Bu yazıda ise, orman alanı (forest land, forestland, forested land) terimi üzerinde durulacaktır.*²

Ormanlarla ilgili hiçbir tanımlama setinde “orman alanı” tanımı belirgin bir şekilde yapılmamıştır (Lung 2002). Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC)³ tarafından orman yönetimi tanımı yapılırken ‘orman alanı’ terimi kullanılmış ancak bu terimin tanımı yapılmamıştır. UNFCCC’nin ‘ürün alanı yönetimi’ (gropland management) ve ‘mera alanı yönetimi’ (grazing land management) tanımları, diğer alan kullanımlarını ifade etmektedir.

‘Orman alanı’nın ‘orman’ ile ilişkisi

UNFCCC, ağaçlandırma (afforestation), ağaçlandırma (reforestation) ve ormansızlaşma (deforestation) tanımları yapılırken, ‘orman alanı’ (forested land), orman-dışı alan (non-forested land) ve ormansız alan (land without forest) tanımlarını kullanmakta fakat bu terimlerin tanımı yapılmamaktadır. Örneğin UNFCCC’nin ağaçlandırma (afforestation) tanımı yapılırken, “en az 50 yıl üzerinde orman olmayan bir alanın, dikim ve/veya ekim yoluyla ‘orman alanı’na (forested land) dönüştürülmesidir” denmektedir.

Bu husustaki en basit yaklaşım, UNFCCC’nin ‘orman alanı’ (forested land) ve ‘orman alanı’ (forest land) terimlerinin, ‘orman’ (forest) terimi ile eşanlamlı olarak kabul edilmesidir. Benzer şekilde, ‘orman-dışı’ (non-forested) ve ‘ormansız alan’ (land without forest) terimleri de, ‘orman-dışı’ (non-forest) terimi ile eşanlamlı olarak kabul edilebilir. **Özetle, ‘orman alanı’ terimi, ‘orman’ teriminin eşanlamlısı olarak düşünülebilir.**

‘Orman alanı’nın diğer alan kullanım sınıfları ile ilişkisi

‘Ürün alanı yönetimi’ ve ‘mera alanı yönetimi’nde olduğu gibi ‘orman alanı’ da bir alan kullanımına işaret ediyor gibi görünmektedir. Bu tanımlamalarda, bir alandan diğer alan kullanımları çıkarılmadığı için karışıklık doğmaktadır. Problem, farklı alan kullanımlarının uygulandığı bir alanda, alan sınıflamasının nasıl yapılacağıdır. Mevcut tanımlar bu konuya açıklık getirmemektedir. Problem, UNFCCC’nin birleşik alan kullanımı konusunu belirgin bir şekilde ele almamasından kaynaklanmaktadır.

Bilindiği üzere, UNFCCC karbon birikimine odaklanmıştır ve alan kullanımına temkinli yaklaşmaktadır. UNFCCC’nin alan sınıflamasında çakışma ihtimali çoktur. Bu nedenle, UNFCCC’nin tanımları FRA ve CBD’nin orman tanımlarıyla bağdaşmamaktadır. Orman olarak düşünülen bir alanda, orman-dışı alan kullanımı baskın olmamalıdır. Örneğin FRA tanımları, meyve ağaçlarını, tarımsal ormancılığı ve kent ormanlarını kapsamaz. CBD tanımlarında ise, tarımsal ve diğer özellikli orman olmayan alan kullanımı öncelikli değildir.

---

¹ Orman Mühendisi, Çevre ve Orman Bakanlığı, Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü. Yazılara ilişkin ilave ve değişiklik önerilerinizi syegul@cevreorman.gov.tr e-posta adresine veya 0312 207 5771 numaralı telefona bildirebilirsiniz.

² Bu yazı dizisi öncelikle, 2002 yılında (iki adet) ve 2005 yılında (bir adet) gerçekleştirilen ‘ormanlarla ilgili tanımlamaların uyumlaştırılması uzmanlar toplantı zabitleri’nden yararlanılarak hazırlanmaktadır. Konu hakkında daha ayrıntılı bilgi için <http://www.fao.org/DOCREP/005/Y4171E/Y4171E00.HTM> isimli internet adresine bakılabilir. Ayrıca yazılarda, deneyimli meslektaşların görüşlerine de yer verilmektedir.

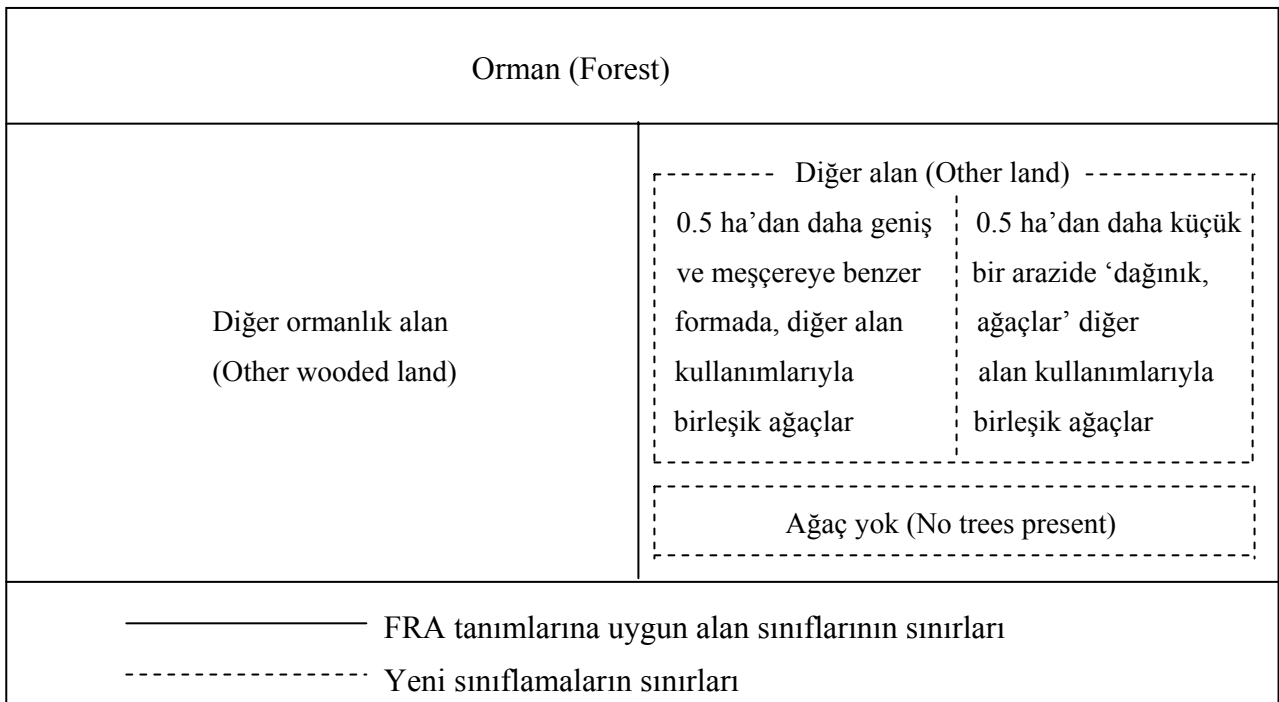
³ UNFCCC: United Nations Framework Convention on Climate Change

Farklılık, Kyoto Protokolü'nün uygulamasından kaynaklanıyor olabilir. Kyoto Protokolü'nün Temiz Kalkınma Mekanizmaları (CDM)⁴ altında kullanılacak bir orman tanımı formüle edilirken, bu farklılık mutlaka göz önüne alınmalıdır.

Gelişmekte olan ülkelerde, ormancılık sık sık (tarımsal ormancılık, orman-mera sistemi⁵ gibi) diğer alan kullanımlarıyla birleştirilir. UNFCCC'ye göre orman olarak sınıflandırılan bir alanda diğer alan kullanımları baskın durumdaysa, bu alanlar, FRA ve CBD'ye göre orman olarak sınıflandırılmamaktadır. Kyoto Protokolü'nün CDM'si altında gelecekte yapılacak bir orman tanımında, baskın ve birincil kullanım gibi nitelemeler olmaksızın, orman ve diğer alan kullanımları birleştirilirse, bu tür bir tanımlama FRA ve CBD tanımları ile uyumlu olmayacaktır.

Diğer yandan bu tanımlar kolayca uyumlaştırılabilir. FRA'nın uyguladığı 'diğer alan' isimli alan kullanım sınıfının üç sınıfa bölünmesi bu uyumlaştırma çabalarından biri olabilir. Bu ayırımı aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Şekil: Mevcut ve yeni alan sınıflamaları arasındaki ilişki

Bir sonraki yazıda, orman-değil (non-forest) terimi üzerinde durulacaktır.

⁴ Clean Development Mechanism (CDM)

⁵ Agroforestry, silvopastoral system